

Saltdal kommune
Sentraladministrasjon

Kommunal- og regionaldepartement
v/Kommunalavdelingen
P.b. 8129 - Dep.
0032 Oslo

Melding om vedtak

Deres ref:

Vår ref
2008/1191

Saksbehandler
Christin Kristensen, tlf.: 75 68 20 18

Dato
24.09.2008

Uttalelse til forslag om endringer i valgloven og kommuneloven

Vedlagt oversendes Saltdal kommunestyrets behandling av forslag til endringer i valgloven og kommuneloven. Saken ble behandlet i møte 23.09.08 som sak 66/08.

Med vennlig hilsen

Christin Kristensen
formannskapssekretær

Postadresse
Kirkegt. 23, 8250 Rognan

Besøksadresse

E-post: postmottak@saltdal.kommune.no www.saltdal.kommune.no

Telefon
75 68 20 00
Telefaks
75 68 20 01
Org.nr
972 417734

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	161/08	09.09.2008
Kommunestyre	66/08	23.09.2008

Sign.	Eksp. til: Kommunal- og regionaldept.
-------	--

Uttalelse til forslag om endringer i valgloven og kommuneloven

Foreliggende dokumenter:

- Høringsnotat om endringer i valgloven og kommuneloven (ikke vedlagt)
- Pkt. 9 i notatet med oversikt over endringsforslagene til lovene. (vedlagt)

Sakens bakgrunn

I ovennevnte høringsnotat har kommunal- og regionaldept. vurdert grundig ulike bestemmelser i forbindelse med valgloven etter en inngående evaluering av kommunevalget 2007.

De lovendringer som er foreslått er som følger:

- Forslag om å innføre en ordning med "tidligstemming", dvs. at velgerne fra 1. juli skal kunne henvende seg til kommunen og be om å få avgi stemme før den ordinære forhåndsstemningen starter 10. august.
- Forslag om at kommunen kan fastsette at valglokalene på valgdagen skal holde åpen til kl. 2100. Det blir også foreslått at en tredje del av medlemmene i kommunestyret kan bestemme at valglokalene skal holde åpen til kl. 2100.
- Forslag om at en tredjedel av medlemmene i kommunestyret kan bestemme at kommunen skal holde to-dagers valg.
- Forslag om innføring av lovbruddsgebyr ved brudd av valglovens §9-9 (forbudet mot å utgi resultater eller prognoser før valglokalene er stengt på valgdagen).
- Forslag om hjemmel for valgobservasjon
- Forslag om en ny paragraf §39b i kommuneloven vedr. anledning til å avholde lokale folkeavstemninger og hjemmel for innsamling av data fra slike folkeavstemninger.

I etterkant av siste kommunevalg har departementet evaluert måten valget var gjennomført på, bl. a. ved å se på en del statistikk. De har sett på valgdeltakelse, antall mottatte forhåndsstemmer, forkastelser og har avholdt et valgseminar for å drøfte ulike momenter ved gjennomføring av valg i Norge.

%-valgdeltakelse

År →	Kommunestyrevalg				Fylkestingsvalg			
	1995	1999	2003	2007	1995	1999	2003	2007
Hele landet	62,8	60,4	59,0	61,2	59,7	56,8	55,6	57,5
Saltdal	57,92	56,6	57,28	61,04	49,9	50,48	51,1	54,5

Følgende generelle tema har vært drøftet:

- Tilrettelegging for funksjonshemmede
- Informasjon til velgerne
- Legitimasjonsplikt ved stemmegivning
- Manntallet
- Bruk av maskinelle tellesystem

Ved vurdering av disse emner har departementet funnet at det ikke var nødvendig med en lovregulering i forhold til dagens lovverk. De vil heller bruke informasjonstiltak foran neste valg for å sikre bedre rutiner.

Departementet har deretter vurdert forhåndsstemmingen, stemmegivning på valgtinget, sanksjon for brudd på valglovens §9-9, valgobservasjon og lokale folkeavstemninger.

Forhåndsstemming:

Under dette tema, har departementet vurdert det slik at de ikke vil foreslå å forlenge den generelle perioden for forhåndsstemming innenlands. Hoveddelen av de som ønsker å forhåndsstemme rekker dette innenfor perioden 10.08. og til fredag før valgdagen. For å gi en mulighet til de få som ikke rekker å forhåndsstemme og heller ikke kan avgi stemme på valgdagen, har de foreslått en ordning med "tidlig stemming" fra 1. juli (samme dato som for forhåndsstemming utenriks). Dette er noe som skal gjøres på kommunen og tenkes gjort på en grei måte. En utvidelse av hele forhåndsstemmingsperioden ansees å være unødvendig ressurskrevende midt i ferietiden.

Departementet har også vurdert å foreslå innføring av ambulerende stemmemottak på valgdagen for de som måtte bli akutt syk i dagene før valgdagen. Etter en drøfting, har de ikke foreslått dette da man anser det kan være vanskelig å få det til i praksis.

Det er også vurdert om det er nødvendig med tiltak for å unngå for sent innkomne forhåndsstemmer som sendes i posten. Departementet har konkludert med at nye tiltak ikke var nødvendig i denne sammenheng.

Valgtinget:

I forbindelse med stemmegivning på valgdagen har departementet vurdert følgende:

- Åpningstider :

De har funnet det formålstjenlig å foreslå at det blir mulig for kommunene å holde stemmelokalene åpent på valgdagen til kl. 2100. De oppfordrer også at kommunene har noen valglokaler som åpner før kl. 0900 slik at flere kan avgi stemme før arbeidsdagen tar til. De nevner at i store kommuner kan det være bra med en åpningstid fra 0700 til 2100 på valgdagen. Det vektlegges at informasjon om en evt. endring av åpningstidene blir gitt via ulike media slik at flest mulig får vite om det.

Departementet har også foreslått at vedtak om åpningstid til kl. 2100 trenger bare 1/3 av kommunestyrets stemmer for å bli fastsatt.

- To-dagers valg:

Departementet har foreslått at et gyldig vedtak om å holde to-dagers valg i kommunen trenger bare 1/3 av stemmene i kommunestyret.

- Stemmesedler:

Spørsmål om at det skal stilles krav om at det må være kun godkjente stemmesedler produsert av valgmyndigheter som kan godkjennes som avgitte stemmer er blitt drøftet. Departementet har vurdert det slik at dagens ordning bør fortsette, da en strengere regulering av dette kan gå utover valgdeltakelse.

- Krav til stemmestyremedlemmer og valgfunksjonærer:

Det er tatt opp spørsmålet om at aktive politikere og spesielt de som står på valglistene, skal være med i stemmestyrene eller være valgfunksjonærer. Departementet har konkludert med at de ikke foreslår en konkret lovregulering av dette, men oppfordrer kommunene om å være bevisst på bruken av aktive politikere i valgarbeidet. Dette kan bidra til å svekke tilliten til at de som skal ta imot stemmer og stå for opptellingen, opptrer nøytral og upolitisk.

I Saltdal kommune har vi praksis på at kommunestyremedlemmer får oppgaven som leder for stemmestyrene, mens de øvrige medlemmer er innbyggere fra stemmekretsen.

Valgfunksjonærene består av ansatte i administrasjonen.

- Innføring av stemmeseddelkonvolutter:

Spørsmålet om å gjeninnføre stemmeseddelkonvolutter på valgdagen er tatt opp og vurdert.

Konklusjonen er at man ikke tror at dette vil bidra til færre forkastede stemmesedler, og at det vil gå mer tid i opptellingsarbeidet, samt til konvoluttregnskap hos stemmestyrene. Departementet foreslår at man fortsetter med dagens ordning, men at man oppfordrer stemmestyrene til å være påpasselig med stemping av sedlene, og gi tilstrekkelig veiledning i stemmelokalene.

Sanksjon ved brudd av valglovens §9-9:

I ovennevnte lov paragraf er det forbudt å offentliggjøre valgresultater eller prognoser på valgdagen før alle valglokalene er stengte. Dette er for å unngå at resultater kan påvirke hva folk stemmer på. Gjeldende lovhjemmel er ikke straffesanksjonert.

Departementet foreslår at det innføres straffegebyr ved brudd på denne lovhjemmelen.

Det drøftes også formaliteter knyttet til dette som bevis og skyld, størrelse på gebyr, sanksjonsmyndighet og klageadgang uten at en vil her omtale det i detalj.

Valgobservasjon:

Departementet har foreslått at man innfører adgang til valgobservasjon i alle norske kommuner for å imøtekomme internasjonale regler om dette. Det forutsettes at når en kommune blir plukket ut til valgobservasjon, skal kommunen legge til rette for at observatørene får se på det de måtte ønske i forbindelse med valg innenfor fastsatte internasjonale regler for observasjon.

Lokale folkeavstemninger:

I dag finnes det ikke lovhjemmel for å avholde lokale folkeavstemninger.

I kommunelovens §39a er det åpnet for innbyggerinitiativ og kommunestyret er forpliktet til å ta stilling til forslag som er fremmet av et visst antall av innbyggerne.

Departementet foreslår at det opprettes et nytt paragraf §39b som gir hjemmel for å gjennomføre lokale folkeavstemninger som kommunestyret bestemmer skal avholdes. I samme paragraf er det også et punkt om innsamling av data fra slike folkeavstemninger bl.a. til Statistisk sentralbyrå.

Økonomiske og administrative konsekvenser av de foreslåtte endringer:

Departementet mener at de foreslåtte lovendringer ikke vil ha nevneverdig innvirkning på kommunens økonomiske eller administrative ressurser.

Stemmeretts alder:

Departementet har ikke tatt opp eller vurdert spørsmålet om endring av stemmerettsalder. Spørsmål om å senke alder for stemmerett til 16 år har vært nevnt i media men dette er ikke tatt med i høringsnotatet.

Vurdering

Departementets evaluering og vurdering av dagens valgordning har vært grundig og vurdert ut fra formelle, praktiske og effektive hensyn. Det som er foreslått endret er ikke omfattende endringer men ansees å bidra til å få til bedre rutiner for bredere og bedre valgdeltakelse samt en forbedring av rutiner for valggjennomføring.

Rådmannens innstilling

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven og kommuneloven.

Saksprotokoll i Formannskap - 09.09.2008

Behandling:

Enstemmig innstilling:

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven og kommuneloven.

Saksprotokoll i Kommunestyre - 23.09.2008

Behandling:

Enstemmig vedtak:

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven og kommuneloven.